

KÖNYVISMERTETÉS

Százhalombatta Archaeological Expedition

SAX - Report 2.

Field Seasons 2000-2003

Matrica Museum 2005

Eds. Ildikó Poroszlai & Magdolna Vicze
pp. 1-254

A Matrica Múzeum hosszú évek óta eredményes nemzetközi együttműködés keretében tárja fel a százhalombattai bronzkori földvárat. Jelen kiadvány, amely az "Emergence of European Communities Archaeological Research Report" sorozatcím alatt jelent meg, a 2000-2003 ásatási évadok eredményeiből és főként annak archeometriai vonatkozásairól ad képet.

A kötet I. részében a lelőhely ásatási eredményeit foglalják össze: Kreiter Attila a középső bronzkori kerámiát (Middle Bronze Age ceramic finds from Százhalombatta-Földvár, Hungary, p.9-26); Guba Szilvia az 1991-93 évi ásatás későbronzkori leleteit (Late Bronze Age finds of the excavation campaign 1991-1993, p. 27-44), Fekete Csanád a százhalombattai földvárról előkerült mészbetétes díszű edényeket (The incrustated pottery at the Bronze Age settlement of Százhalombatta, p. 45-64). Vicze Magdolna az ásatási módszertant és a SAX program eddigi eredményeinek rövid összefoglalóját adja (Excavation methods and some preliminary results of the SAX Project, p.65-80).

A kötet második része teljes egészében az archeometriai vizsgálatoknak szentelt, több olyan tanulmánnyal, amilyen magyarországi anyagon először végeztek el és tettek közzé.

Kalmár János tanulmányában a százhalombattai tell település keletkezésének geológiai hátterével foglalkozik (Geological background of the tell-type site from Százhalombatta, p. 81-88).

Fülek György a lelőhelyen előforduló talajok vizsgálatáról írt tanulmányt (Soils of the Bronze Age tell in Százhalombatta, p. 89-110).

Terpó András a lelőhely környezetének lágyszárú növényeivel és a flóra összetételében nyomon követhető vegetációs változásokkal foglalkozik (Vegetation changes in the landscape of Százhalombatta-Földvár. Herbaceous plants. p. 111-124).

Kovács Gabriella a lelőhelyről származó fűrasszelvényekből származó mikromaradványok mikroszkópi vizsgálata alapján részben a növénymaradványokat, részben a talajmintákat vizsgálta az egykori környezet rekonstrukciója céljából (Reconstruction of the former environment

and investigation of human activity at Százhalombatta-Földvár Bronze Age tell settlement, p. 125-134).

Horváth Tünde a lelőhelyről származó kőeszközöket vizsgálta meg, négy ásatási szezonból, tipológiai és technológiai szempontok szerint (Stone finds from excavation seasons 1998, 1999, 2000 and 2001. Techno-typological analysis, p. 135-156).

M. Vretemark és S. Stein a bronzkori táplálkozás és az állattenyésztés összefüggéseit vizsgálja az állati csontmaradványok alapján (Diet and animal husbandry during the Bronze Age. An analysis of animal bones from Százhalombatta-Földvár, p. 157-180).

Sólymos Péter és Elek Zoltán a bronzkori földvár környezeti rekonstrukciójának előzetes eredményeit közlik, az iszapolt üledékből származó puhatestűek és rovarmaradványok alapján (Preliminary results on the environmental reconstruction of the Százhalombatta-Földvár Bronze Age tell site. p. 181-186).

Kreiter Attila második cikke a középső bronzkori kerámia anyagvizsgálatával foglalkozik. A kerámiákat vékonycsiszolatban vizsgálja, a hozzá adagolt kerámia törmelék (grog) és a forma/funkció összefüggések tekintetében (Preliminary report of the Middle Bronze Age ceramic analyses from Százhalombatta. p. 187-194).

Lakatosné Pammer Gabriella a településen feltárt rostélyos kemence rekonstrukciója kapcsán vizsgálja a bronzkori kemencék lehetséges funkcióját. (Middle Bronze Age grated oven from Százhalombatta. p. 195-208).

Sümei Pál és-Bodor Elvira a lelőhely tágabb környezetét vizsgálja, palinológiai fűrasszelvények alapján (Geoarchaeological and archaeobotanical investigations in the valley of the Benta (Békás) creek. p. 209-236).

Vicze Magdolna, Timothy Earle és Magnus Artursson cikke összefoglalja a Benta-völgy bronzkori településeinek legfontosabb topográfiai adatait (Bronze Age site Gazetteer: Benta valley, Hungary. p. 237-250).

A kötetet Vicze Magdolna, Czajlik, Zoltán és Tímár Lőrinc tanulmánya zárja, a Benta-völgy légifelvételkel is támogatott topográfiai kutatásáról (Aerial and topographical research of the Benta valley. p. 251-254).

tbk

KONFERENCIA BESZÁMOLÓ

8th International Conference on Non-Destructive Investigations and Microanalysis for Diagnostics and Conservation of the Cultural and Environmental Heritage

2005 május 15-19.

Az „Italian Society for Non-Destructive Testing Monitoring Diagnostics”, a „Ministry of Cultural Heritage and Activities – Central Institute of Restoration” és az „University of Lecce – Department of Material Science” szervezésében 2005 május 15-19 között Lecceben, Olaszországban megrendezték a „8th International Conference on Non-Destructive Investigations and Microanalysis for Diagnostics and Conservation of the Cultural and Environmental Heritage” c. konferenciát. Lecce barokk kisváros, közel az olasz „csizma” sarkához. Szépsége Velencével vetekszik.

A mintegy húszéves múlta visszatekintő konferenciasorozat jelen rendezvénye – hasonlóan a korábbiakhoz – a roncsolásmentes vizsgálati módszerek régészeti (archeometriai) és restaurátori alkalmazásaival foglalkozott. Nemzetközi (főleg európai, elvétve tengerentúli) részvétel mellett több mint 100 szóbeli és mintegy 60 poszter-előadás hallhattunk. A programok helyszíne a leccei vár lovagterme volt, ami sajnos a romantikus környezet mellett meglehetősen rossz akusztikát és hűvös klímát is jelentett. Az előadások két párhuzamos szekcióban hangzottak el. Számomra újdonság volt (és nem tartom szerencsés ötletnek), hogy a

poszterek tartalmát a szerzők a nap kezdetén 1-2 perces „villámelőadásban” foglalták össze. Később viszont nem lehetett konzultálni velük a poszter előtt állva. Az előadások többsége már ismert atom- ill. molekulaszpektroszkópiai (Röntgen-fluoreszcencia, Infravörös- ill. Raman-spektroszkópia, UV-fluoreszcencia), elektronmikroszkópos módszerek alkalmazásait ismertették. Ezen belül nagyobb hangsúlyt kaptak a mikroanalitikai módszerek, valamint a hordozható műszerek alkalmazásai. A szigorú értelemben vett archeometriai tárgyú előadások mellett nagy számú műemlékvédelemmel ill. állagmegőrzéssel foglalkozó előadás hangzott el. A vizsgált tárgyak tekintetében túlnyomó többségben pigmentek, festmények, mázak, üvegek analíziséről, kevesebb számban fém- és fa műtárgyak elemzéséről hallottunk.

Hazánkból a szerző szóbeli előadást tartott barokk üvegek lengyel társszerzőkkel közösen végzett PGAA- és EPMA-vizsgálatáról. (Lásd *Archeometriai Műhely 2005/1. szám, 48-56. oldal*). Egy másik, a neutronnyalábos módszerek (Kisszögű Neutronsórás – SANS, Neutrodiffrakció – ND) lehetőségeit bemutató előadás hangzott el grenoblei (ESRF) és angol (ISIS) szerzőktől.

Néhány előadásban felmerült a nagyfelbontású 2- ill. 3 dimenziós anyagvizsgálatok fontossága, és az ehhez szükséges számítógépes háttér fejlesztése is.

Kasztovszky Zsolt, MTA-IKI

